

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

[Review of: M. Gosselink (2007) Land in zicht: Vingboons tekent de wereld van de 17de eeuw]

Blom, F.R.E.

Publication date

2008

Document Version

Final published version

Published in

Zeventiende Eeuw

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Blom, F. R. E. (2008). [Review of: M. Gosselink (2007) Land in zicht: Vingboons tekent de wereld van de 17de eeuw]. *Zeventiende Eeuw*, 24(1), 124.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

deze bijzondere gelegenheid aangevuld met drie van zijn atlassen uit het Vaticaan, met de Medici-atlas uit Florence, en enkele stukken uit Parijs en Londen.

Het gelijknamige boek bij de tentoonstelling getuigt van diezelfde toewijding. Samengesteld door kunsthistorica Martine Gosselink belicht het onder meer de werkwijze van de kunstenaar, die in de Amsterdamse St. Anthoniebreestraat nr. 64 overzeese voorstellingen schiep op basis van het kaartenmateriaal uit de collecties van de West- en Oostindische Compagnieën. In de beeldvorming ging hij soms zover dat de verre wereld onder zijn handen herschapen werd. Eén van de sprekendste voorbeelden is het aanzicht van Nieuw Amsterdam op Manhattan. Dat oogt op de aquarel als een fris, ordentelijk stadje, met welgebouwde Hollandse huizen, een statige kerk, een met wiskundige precisie aangelegde vesting Fort Amsterdam en een fiere molen. Schepen op de voorgrond versterken de indruk van een florerende handelspost. Deze voorstelling creëerde Vingboons vanuit een tekening die kort tevoren van Nieuw Nederland naar *patria* was gezonden, echter juist om aan te tonen dat de WIC-vestiging aan haar lot was overgelaten, in verval was geraakt en nog amper te verdedigen was. Eén en al misère hier: huisjes zijn ingestort, de kerk is tweemaal zo laag en een beetje scheef, de stenen fortificatie is niet meer dan een uitgezakte aarden wal, en dat molentje blijkt een wiek te missen. Een veelzeggende casus in het onderzoek naar beeldmanipulatie van de overzeese gebieden in *patria*.

Het goed vormgegeven boek biedt op elke pagina reproducties in kleur van de vele aquarellen, waagt zich ook aan een tiental confrontaties met hedendaagse stadsaanzichten in foto's (vanuit dezelfde hoek als Vingboons presentaties), en sluit af met een overzichtelijke oeuvercatalogus.

FR.E. Blom

M. Gosselink. *Land in zicht. Vingboons tekent de wereld van de 17de eeuw*. Zwolle/Den Haag, Waanders/Nationaal Archief, 2007. 160 pp. ISBN 978-90-400-8292-4. €22,50.

De succesvolle tentoonstelling 'Land in zicht', georganiseerd door de Rotterdamse Kunsthal in samenwerking met het Nationaal Archief, toonde begin 2007 een unieke selectie uit het werk van de zeventiende-eeuwse cartograaf Johannes Vingboons. Uniek, omdat de aquarellen van overzeese Nederlandse vestigingen een heerlijke historische sensatie bewerkstelligen, maar vooral uniek omdat het onderliggende onderzoek en de materiaalverzameling zeer grondig zijn geweest. De collectie van Vingboons uit het Nationaal Archief was voor